

Blåvandshuk
J.nr. NST-359-00017
Ref. hls
Den 1. oktober 2013

Imødegåelse af forstyrrelsestrusler i Natura 2000-områderne ved hjælp af reservatbekendtgørelser

Baggrund

NATURA 2000-planernes indsatsprogram indeholder retningslinjer, hvorefter statslige myndigheder er forpligtet til at følge direkte op på NATURA 2000-planen uden forudgående handleplanlægning. Naturstyrelsen varetager administrationen af lov om jagt og vildtforvaltning og herunder jagt- og vildtforvaltningslovens § 33 om oprettelser af nye vildtreservater. Bekendtgørelser godkendes og underskrives af miljøministeren.

NST skal som ansvarlig myndighed følge op på NATURA 2000-planerne ved hjælp af reservatbekendtgørelser, hvis det vurderes nødvendigt for at sikre fugle- og pattedyr på udpegningsgrundlaget mod væsentlige forstyrrelser fra færdsel og jagt.

Aarhus Universitet, Nationalt Center for Energi og Miljø (DCE) har for styrelsen udarbejdet "Vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000-områderne", videnskabelig rapport nr. 52.

Resumé af DCE-rapport

DCE's vurdering er foretaget med udgangspunkt i NATURA 2000-planerne, idet det for alle NATURA 2000-områder og for hver enkelt art er vurderet, om en reservatbekendtgørelse er et relevant forvaltningsværktøj i forhold til at sikre den enkelte fugle- og pattedyrart, der indgår i udpegningsgrundlagene, mod forstyrrelser.

Rapporten omfatter kun Natura 2000-områder, hvor udpegningsgrundlaget omfatter fugle og pattedyr.

Der er foretaget en indledende screening med henblik på at udpege de arter, hvor det vurderes, at en reservatbekendtgørelse ikke er et relevant forvaltningsværktøj. De arter, der ikke er omfattet af gennemgangen og baggrunden herfor, fremgår af Appendix 1 sidst i rapporten

Vurderingen har haft særlig fokus på arter med ugunstig bevaringsprognose, idet det er vurderet, om negative effekter af forstyrrelser bidrager til denne prognose. Det er ligeledes vurderet, om der i det enkelte område findes arter med gunstig bevaringsprognose, hvor negative effekter af forstyrrelser på sigt vil kunne ændre denne prognose.

Afslutningsvist er det sammenfattende vurderet, hvorvidt en ændret eller ny reservatbekendtgørelse vil kunne bidrage til at sikre en gunstig bevaringsprognose for de relevante arter i hvert NATURA 2000-område.

Rapporten behandler 119 Natura 2000-områder. I 24 områder (vist nedenfor) anbefaler DCE, at en reservatbekendtgørelse "bør overvejes" som virkemiddel for en eller flere arter på udpegningsgrundlaget. I skemaet angives endvidere de forstyrrelsestrusler der omtales i rapporten som potentielt kunne imødegås ved hjælp af en reservatbekendtgørelse.

N2000	Område	Arten af forstyrrelse
4	Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb	Færdsel på land
9	Strandenge på Læsø og havet syd herfor	Færdsel på land/sejlads
14	Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord	Færdsel på land/sejlads/jagt
15	Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal	Færdsel på land/sejlads/jagt
16	Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg	Færdsel på land/sejlads
20	Havet omkring Nordre Rønner	Færdsel på land/sejlads
28	Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø	Færdsel på land/sejlads
46	Anholt og havet nord for	Sejlads
55	Stavns Fjord, Samsø Østerflak og Nordby Hede	Sejlads
56	Horsens Fjord, havet øst for og Endelave	Færdsel på land/sejlads
62	Venø, Venø Sund	Færdsel på land/sejlads
65	Nissum Fjord	Færdsel på land/sejlads
89	Vadehavet	Færdsel på land/sejlads
108	Æbelø, havet syd for og Næraå	Færdsel på land
110	Odense Fjord	Sejlads/jagt
127	Sydfynske Øhav	Færdsel på land
128	Hesselø med omliggende stenrev	Sejlads
154	Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene, Diesbjerg og Bollinge Bakke	Sejlads/jagt
162	Skælskør Fjord og havet og kysten mellem Agersø og Glænø	Færdsel på land
168	Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund	Færdsel på land/sejlads
169	Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde	Færdsel på land/sejlads
173	Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand	Færdsel på land/sejlads
179	Nakskov Fjord og Inderfjord	Færdsel på land
245	Ålborg Bugt, østlige del	Sejlads

I rapporten anbefaler DCE, at en reservatbekendtgørelse ”bør overvejes” som virkemiddel for 18 arter, som er på udpegningsgrundlagene i de 24 områder. I skemaet vises endvidere arternes nationale bevaringsstatus.

Artsnavn	National bevaringsstatus	Antal områder
Dværgterne (Y)	Ugunstig-aftagende	11
Splitterne (Y)	Ugunstig-aftagende	8
Fjordterne (Y)	Gunstig	6
Havterne (Y)	Gunstig	10
Klyde (Y)	Gunstig	6
Hvidbrystet præstekrave (Y)	Usikker	1
Almindelig ryle (Y)	Ugunstig-aftagende	1
Ederfugl (T)	Ugunstig-aftagende	4
Fløjlsand (T)	Usikker	1
Sortand (T)	Gunstig	3
Bjergand (T)	Gunstig	1
Lysbuget knortegås (T)	Ugunstig-stigende	3
Pibeand (T)	Gunstig	1
Blishøne (T)	Gunstig	1
Knopsvane (T)	Gunstig	1
Toppet skallesluger (T)	Gunstig	3
Spættet sæl	Gunstig	15
Gråsæl	Ugunstig	7

(T): Udpeget som trækfugl, (Y): udpeget som ynglefugl

DCE vurderer herudover, at en reservatbekendtgørelse ”kan overvejes” som virkemiddel i 17 områder, heraf er 6 områder ikke med på listen over områder, hvor en reservatbekendtgørelse ifølge rapporten ”bør overvejes”.

Prioritering af arter

I forhold til arter er det langsigtede mål med Natura 2000-planlægningen at opretholde eller opnå gunstig bevaringsstatus for de arter, som områderne er udpeget for.

Indsatsen i 1. planperiode (2010-2015, dog til 2021 for fredskovpligtig skov) har til formål at standse tilbagegangen for naturen i de udpegede områder. Indsatsen er blandt andet rettet mod truede arter, hvis status er i fare for at blive væsentligt forringet i 1. planperiode.

Naturstyrelsen har lagt vægt på at tilgodese arter, der efter styrelsens vurdering har det største behov for en indsats her og nu, men har også tillagt det betydning om effekten af reservatoprettelser er dokumenteret for den pågældende art og med hvilken sikkerhed DCE har formuleret anbefalingerne i rapporten.

1.

Der iværksættes i 1. planperiode en proces med det sigte at imødegå negative effekter af forstyrrelser for nedenfor nævnte arter. Arbejdet vil tage udgangspunkt i områder, hvor DCE har vurderet, at en reservatbekendtgørelse ”bør overvejes” som virkemiddel i forhold til arterne.

Dværgterne (Y)

Splitterne (Y)

Fjordterne (Y)
Havterne (Y)
Klyde (Y)
Hvidbrystet præstekrave (Y)
Lysbuget knortegås (T)
Gråsæl

Analyse

Der iværksættes i 1. planperiode undersøgelser/udredning af effekterne af sejladsaktiviteter i fældeperioderne for de nedenfor nævnte arter. Undersøgelserne vil tage udgangspunkt i områder, hvor DCE har vurderet, at en reservatbekendtgørelse "bør overvejes" som virkemiddel i forhold til arterne.

Bjergand (T)
Ederfugl (T)
Sortand (T)
Fløjlsand (T)

Toppet Skallesluger (T)

For arter, hvor der under 1. gennemføres undersøgelser, følges der op på undersøgelsesresultaterne, når disse foreligger.

2.

Anbefalingerne i DCE's rapport inddrages i forbindelse med fremtidige revisioner af reservatbekendtgørelser for nedenfor nævnte arter.

Alm. ryle (Y)
Pibeand (T)
Blishøne (T)
Knopsvane (T)
Spættet sæl

Prioritering af områder

Områder, der med udgangspunkt i DCE's rapport og ovenstående prioritering arbejdes videre med i 1. planperiode (prioritet 1) med det formål, at gennemføre nye regler ved hjælp af en reservatbekendtgørelse. Anbefalingerne i DCE's rapport der gives prioritet 2 inddrages i forbindelse med fremtidige revisioner af reservatbekendtgørelser.

N2000	Område	Arter	Bekendtgørelser Prioritet 1	Bekendtgørelser Prioritet 2	Analyse/ undersøgelse
4	Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb	Splitterne (Y), gråsæl, spættet sæl		1	
9	Strandenge på Læsø og havet syd herfor	Dværgterne (Y), splitterne (Y), spættet sæl, Gråsæl	1 (terner) 1 (gråsæl)		
14	Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord	Lysbuget knortegås (T), ederfugl (T), sortand (T), havterne (Y), dværgterne (Y)	1 (lysbuget knortegås) 1 (terner)		Havdykænder
15	Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal	Lysbuget knortegås (T), pibeand (T), spættet sæl	1 (trækfugle)	1 (spættet sæl)	
16	Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg	Toppet skallesluger (T), spættet sæl		3 (spættet sæl)	Skallesluger
20	Havet omkring Nordre Rønner	Spættet sæl		1	
28	Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø	Toppet Skallesluger (T), fjordterne (Y), havterne (Y), dværgterne (Y), spættet sæl	1 (terner)	2 (spættet sæl)	Skallesluger
46	Anholt og havet nord for	Gråsæl, spættet sæl		1	
55	Stavns Fjord, Samsø Østerflak og Nordby Hede	Spættet sæl		1	
56	Horsens Fjord, havet øst for og Endelave	Klyde (Y), havterne (Y), splitterne (Y), spættet sæl, gråsæl	1 (ynglefugle) 1 (gråsæl)		
62	Venø, Venø Sund	Spættet sæl		1	
65	Nissum Fjord	Lysbuget knortegås (T), dværgterne (Y)		1	
89	Vadehavet	Hvidbrystet præstekrave (Y), Almindelig ryle (y), fjordterne (Y), havterne (Y), dværgterne (Y), splitterne (Y), ederfugl (T), spættet sæl, gråsæl	1		
108	Æbelø, havet syd for og Nærå	Havterne (Y), dværgterne (Y)	1		
110	Odense Fjord	Knopsvane (T), toppet skallesluger (T), blishøne (T)		1	

127	Sydfynske Øhav	Klyde (Y), fjordterne (Y), havterne (Y), dværgterne (Y), splitterne (Y)	1		
128	Hesselø med omliggende stenrev	Spættet sæl, gråsæl		1	
154	Sejerø Bugt, Saltbæk Vig, Bjergene, Diesbjerg og Bollinge Bakke	Bjergand (T), ederfugl (T), sortand (T), Fløjlsand			Havdykænder
162	Skælskør Fjord og havet og kysten mellem Agersø og Glænø	Splitterne (Y), havterne (Y), dværgterne (Y)	1		
168	Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund	Spættet sæl		1	
169	Havet og kysten mellem Karrebæk Fjord og Knudshoved Odde	Klyde (Y), fjordterne (Y), havterne (Y), dværgterne (Y), spættet sæl	1 (ynglefugle)		
173	Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand	Klyde (Y), fjordterne (Y), havterne (Y), dværgterne (Y), splitterne (Y), spættet sæl, gråsæl	1 (ynglefugle) 1 (sæler)		
179	Nakskov Fjord og Inderfjord	Klyde (Y), fjordterne (Y), havterne (Y), dværgterne (Y), splitterne (Y)	1		
245	Ålborg Bugt, østlige del	Sortand (T), ederfugl (T)			Havdykænder
Sum			16	15	

Hvis der indledes en revision af reservatbekendtgørelser i et område medtages alle anbefalinger og vurderinger i rapporten i arbejdet. I områder med vurderingen "kan overvejes" inddrages rapportens analyse som udgangspunkt i forbindelse med fremtidige revisioner af reservatbekendtgørelser.

Tidsplan

Det forventes at arbejdet med reservatbekendtgørelser igangsættes som vist nedenfor og, at der går i gennemsnit ét år fra arbejdet startes til bekendtgørelsen er godkendt af ministeren.

År	2013	2014	2015
Bekendtgørelser	Nakskov Fjord Holsteinborg Nor	7	7

Sammenfatning

I 1. planperiode arbejdes der videre med 16 reservatbekendtgørelser i 12 Natura2000-områder. Beskyttelsen af især ynglende terner prioriteres. Herudover er der behov for at se på om de eksisterende reservater tilgodeser de behov lysbuget knortegås har for uforstyrrede fourageringsområder. Endelig er der et behov for at sikre beskyttelsen af gråsælen i dens yngle- og fældeperiode. Gråsælen er en art under indvandring. De eksisterende sælreservater er primært målrettet spættet sæl og de to arter har forskellige yngleperioder.

Der igangsættes yderligere analysearbejde eller undersøgelser i indtil 5 områder. Behovet for uforstyrrede områder i fældeperioden skal undersøges for henholdsvis toppet skallesluger og 4 arter af havdykænder.

Anbefalingerne i DCE's rapport inddrages i forbindelse med fremtidige revisioner af 15 reservatbekendtgørelser i 13 Natura2000-områder.

Revisioner af bekendtgørelser gennemføres efter sædvanlig procedure inklusive drøftelser med lodsejere, brugere og offentlig høring.

***